

Broder!

Till svar på ditt bref får jag nämna att Andersinska affären är så upp-
gjord, att det blifvit utbyte af de verkliga reverserna mot andra, att betala
den på 400 Rmt d. 1 Juli i år, den på 1,000 d. 1 juli s. dato, procentare-
reverserna d. 1 juli 1868. Jag har gjort det derföre att jag anser mig vara
mera tjent med detta arrangement än med en cession. Hur det kan inverka
på din ställning ser jag ej. Du har ej tecknat någon borgen och jag har
mer än en gång bedt dig att ej göra det. Skulle du ha gett något löfte,
så låt mig veta under hvilka villkor det skett. Mer om några dar.

Brodren
M. Wiberg

Lund d. 5 Januari 1867.

Broder!

Nils har bedt mig underteckna och sända dig medföljande papper. Jag
förmodar att han för öfrigt sjelf skrivit till dig derom. Hvad angår det
belopp, till hvilket vår borgen kommer att sträcka sig, så tycktes det på
proclamadagen som skulle den komma att gälla högst 1500 Rmt. Om för-
slaget antages, skola vi väl på något sätt kunna till den 4 Maj anskaffa
den summan. Jag reser den 5 Mars till Stockholm i åtskilliga angelägenheter.
Mer derifrån om dessa affärer. Sänd mig papperet med din namnteckning
bevittnad. Min skall jag låta bevittna då jag får papperet åter. Glöm ej
att återsända det med omgående.

Vännen och brodren
M. Wiberg

Lund d. 25 Febr. 1867.

Helsa Anders!

Broder!

Härmed sändas 30 Rmt som halfårsränta till Fru Andersin. Var god
lemna henne dem så fort som möjligt. Hvad angår dina resonnementer om
hvad jag gjort för dem der hemma, så vill jag endast nämna, att jag gjort
vida mer för dem än du eller någon annan af deras barn; och jag har
gjort mer icke blott i den mening, att jag hulptit dem med större penning-
belopp utan äfven i den meningen att dessa belopp i förhållande till min
affärsställning varit vida större än hvad du gifvit i förhållande till din.
Jag vill här endast nämna, att far en gång erhöll 1,300 Rmt, en annan gång
500 utgörande nästan hela det honorarium jag erhöll för förlagsrätten till
räntetabellerna innan de ännu voro uträknade med maskin. Vidare inbetalte
jag för honom ett lån i filialbanken i Christianstad på 1500 Rmt. Ytterligare
transporterade jag på honom min fordran hos dig och Nils. Dessutom har
jag icke en utan många gånger sändt honom 100 och 150 Rmt, och allt
detta oaktadt jag sjelf vid alla de der tillfällen hade ytterst svårt att reda
mig sjelf. Beträffande åter mitt förhållande till Procentare, så vänder jag

mig till dem då ingen annan utväg finnes, ty jag vill hellre reda mig med deras tillhjälp än gå under utan att anlita dem. Det är för öfrigt felaktigt att vilja jmföra dig och mig i det der fallet. Af dig vore det oförsvarligt att anlita dylika utvägar; för en uppfinnare är det deremot en högst naturligt sak, emedan det är den enda utväg som står honom till buds för att förskaffa de kapitaler som äro nödvändiga för realiserande af hans planer. — Hvad mitt förhållande till mina anhöriga för öfrigt angår, så har jag åtminstone för mina bröder gjort hvad jag kunnat. Att jag icke kunnat göra så mycket som jag velat, vet jag ej om man kan räkna mig till last. Att jag isynnerhet till Pehr står i förbindelse vet jag mer än väl, och kanske kan den dag snart komma då jag kan visa min erkänsla.

Hvad angår att Anders öppnat egen handel, så fruktar jag det snart kommer att visa sig som mindre välbetänkt. Först derföre att han efter all sannolikhet icke är så inne i det commercialiella som behöfves för att kunna med fördel sköta handel på egen hand; för det andra derföre att det var en särdeles illa vald tidpunkt att börja. Går det, nåväl ingen skall hellre se det än jag, och kan jag dertill bidra, skall det glädja mig. Dock nog för denna gången om de der sakerna. Helsa Pehr och Anders från

brodren
M. Wiberg

Jönköping d. 22 Oct. 1867.

Stockholm d. 6 Februari 1868.

Broder!

Som jag icke före min afresa från Jönköping fick den Andersinska affären ordnad, vet jag ännu ej på hvad punkt den saken står. Af mitt telegram såg du, att det var periculum in mora. För att icke utmätning skulle göras under min frånvaro nödgades jag deponera beloppet, och jag har ännu ej fått veta huruvida det blifvit ordnad på annat sätt. Väl telegraferade du dagen före min afresa att handlingarna skulle återtagas dagen derpå, men kunde jag ej med säkerhet lita derpå, och ansåg mig derföre tvungen att handla som jag nämnt. Låt mig med ett par rader nu säkert veta hur det är. Brevet adresseras till Stockholm, Hotel de France No. 4. Jag nödgas bli här ännu några dar.

Brodren
M. Wiberg

Broder!

Förrän på Lördag kan jag ej ge dig något bestämdt svar på ditt bref, emedan jag sjelf icke vet hvilken dag jag har penningar. Således har du att nämnda dag påräkna ett afgörande svar från

brodren
M. W.

Jönköping den 6 Oct. 1868.

Broder!

Som du finner af mitt bref är jag för tillfället åter igen i Stockholm. Jag har rest hit för att utfå patentet, hvarförutan jag ej kan få affären afgjord. Jag reser nu i morgon tillbaka till Jönköping, och sedan skall det ej dröja många dagar innan det blir slag i saken. Jag trodde jag till i Lördags skulle haft affären klar, så att jag kunde lemnat dig bestämdt besked om hvad penningar jag möjligen kan disponera utöfver hvad som åtgår för att ordna mina egna affärer, men tillfölje deraf att jag blef tvungen att resa ner till Lund fördröjdes min hitresa. Jag hoppas emellertid att jag skall få så mycket för pjesen att jag kan hjälpa dig. Emellertid får du ha ännu några dagars tålmod, då du skall få vidare höra af

brodren
M. Wiberg

Stockholm d. 13 Oct. —68.

Broder!

Återkommen från Köpenhamn och Trelleborg, der jag varit för underhandlingar med dykeribolag, skrifver jag ett par ord för att höra hur det gått med dina affärer och låta veta hur mina ungefär stå. Med dykeribolaget i Trelleborg kommer jag troligen att göra affär på villkor, att de skola betala mig 4000 Rd samt bekosta uppfinningens utförande i stort mot det att de få hälften af hvad der kan förtjenas på den i Sverige. Jag har lyckats arrangera så att det är hufvudsakligen endast Kullgrenska affären som generar mig, men detta mycket ändå. Med tändsticksmaskinen hade den oturen inträffat, att ett litet hjul gick sönder och tillfölje deraf ha de begärt att få ha den ännu någon tid på prof. Finnes nu ingen möjlighet att få Kullgren att återtaga lagsökningen, så har jag utmätning på Thursdag. Reversen är ju pantsatt för 400 Rmt, således borde väl åtminstone blott den summan utsökas. Kan du ej ställa om att den blir återtagen, om jag på något för mig nu okänt sätt kan skaffa de der 400? Hinner ej mer idag. Kunde jag blott reda mig några dar, skulle jag antingen göra affär i Trelleborg eller komma till Göteborg och der med Hedlund till hjälp försöka. Nu kan jag emellertid ej resa förrän jag fått Kullgrenska affären ordnad.

Brodren
M. Wiberg

Jönköping den 9 november 1868.

Broder!

Nyss hemkommen efter att ha varit på resor under hela Julen, skrifver jag som hastigast ett par ord. Hvad Kullgren beträffar så vill jag endast säga, att om den der reversen kommer hit till inkassering, så gör jag tvärt cession. Jag är nu trött af dessa eviga lagsökningar, som ständigt hindra mig ifrån att sköta mekanik, så att der kan bli penningar af. För några dar sedan höll jag just på att göra upp en affär i Stockholm, men så måste jag hals öfver hufvud resa ner till Lund för att ordna ett par affärer,

och nu vet jag ej om icke den der personen i Stockholm under tiden kan ha ändrat sig. Nu har jag emellertid ställt så att jag får vara i fred till den 1ste Juli för mina öfriga björnar, såvida nämligen detta äfven blir förhållandet med Kullgrenska affären. Annars ger jag alltsammans en god dag. Kan den der affären deremot ordnas så, att jag får lugn för den också till nämnda tid, så tror jag att jag snart skall skaffa dig pengar. Tyvärr är min kassa klen, men jag sänder ändå 20 Rd, bättre något än intet. Jag reser i morgon åter till Stockholm och skall derifrån skriva till dig och sända min adress. Försök om det är möjligt att ställa så att Kullgrenska affären ej kommer hit, ty då blir jag tvungen att kanske ånyo resa från en god affär. Hinner ej mer i dag. Helsa Per.

Brodren
M. Wiberg

Jönköping den 13 januari 1869.

Broder!

Som du finner är jag för närvarande i Stockholm igen. Deraf dröjsmålet med svaret på ditt bref. Hvad nu penningar angår, så hoppas jag på Fredag kunna sända dig 100 Rd, såvida du är tjent dermed och tillika kan förmå Fru Andersin att återtaga sig lagsökning mot det att jag betalar räntan. Låt mig med omgående veta detta. Jag reser i morgon hem och väntar der svaret. Jag har idag på grund af en annons i Dagbladet varit borta och hört efter en plats åt Anders. Något bestämdt svar fick jag ej, men det kan vara möjligt att det lyckas. Det beror på om någon anmäler sig som annonsören personligen känner till. Jag har, som du kan förstå af telegrammet, gifvit min värd i uppdrag att framlemna Anders' fotografi som han önskade. Mer då jag fått ditt svar.

Brodren
M. Wiberg

Stockholm den 29 juni 1869.

Stockholm den 4 september 1874.

Broder!

Som Du redan längesedan sett af tidningarne har tabellaffären af bolaget blifvit skänkt till mig, så att jag har gode utsikter att förtjena pengar, endast jag väl fått tryckningen fullbordad. Denna börjas om 14 dar. Papper är redan beställt. Jag har emellertid mer än vanligt svårt att reda mig till dess den nya tryckningen förskaffat mig kredit. Det är därför jag härmed vill fråga dig, om du skulle vilja trassera en vaxel åt mig enligt medföljande formulär. Af ifrågavarande 500 R skall du få 100 som afbetalning på min skuld till dig. Var god svara mig med omgående.

Brodren
Martin

Observera att din namnteckning skall stå på baksidan också.

FILOSOFISKA FUNDERINGAR OCH FANTASIER

nedskrivna av

Fil. Doktor Martin Wiberg

under sista tiden av hans levnad.

Allt som är, d. v. s. har någon slags tillvaro, är kraft, uteslutande kraft. Något annat än kraft kan ej tänkas ha tillvaro, ty för att ha tillvaro är kraft ett nödvändigt villkor. Att säga att någon eller något har kraft är därför strängt taget ett oriktigt uttryckssätt, ty detta förutsätter att den eller det som har kraft eller krafter är något annat, än, något utanför kraften, d. v. s. det, som har kraft skulle vara "icke-kraft", men som sådan kan den ej tänkas ha någon grund för sin tillvaro, någon förmåga att vara till.

På grund härav måste vi tänka oss, att hela universum är uteslutande kraft och intet annat, en kraft eller krafter, som måste ha varit i evighet, aldrig ha börjat, ty vad skulle väl ha frambringat denna kraft eller dessa krafter?

För människan såsom tänkande och uppfattande kraft ter sig emellertid universum eller rättare den obetydliga del därav, som hon, denna lilla obetydliga pygmé på stoftkornet jorden, kan uppfatta, såsom en mångfald av krafter, vilka alla samverka med varandra för att tillsammans bilda s. a. s. större krafter. Betrakta vi t. ex. den mänskliga organismen som en kraft, så finna vi, att den består av en mycket stor mångfald av smärre samarbetande krafter, såsom röda och vita blodkroppar, celler, m. m., vilka alla samarbeta för att göra den mänskliga organismen till en enda större enhet av kraft. På samma sätt åt vad håll i universum blicken än riktas. Överallt se vi mångfalden av krafter sammanhållas av en enhet eller bilda en kraftenhet. I ett solsystem sammanhållas de olika s. k. himlakropparne genom någon enhet. På grund härav bör det väl ej gärna kunna råda något tvivel om att hela universum utgör en enda häpnadsväckande stor enhet av kraft, i vilken allt vad kraft heter är koncentrerat.

Att denna universella kraft är ett inbegrepp av allt som kan tänkas av makt och vetande, bör väl ej vara tvivel underkastat. Detta blir då "Allmakten" och "Allvisheten", d. v. s. just vad Gudsbegreppet innebär. Men, säger man, detta är ju panteism. Ja visst!

Nu vill emellertid det mänskliga högmodet över människans påstådda företräde framför djuren att äga förnuft och fri vilja ej erkänna, att "Gud är allt, och människan intet. Detta högmod fordrar, att människan skall genom sin s. k. fria vilja vara en Gud i smått. Men i det s. k. förnuftets intresse får människan visst avstå från sina anspråk på en fri vilja gentemot Gud, d. v. s. hon får avstå från att anses tillräknelig inför Gud,

ty inför Gud är hon såväl som allt annat endast en av honom i ett och allt beroende marionett.

Vad angår liv och död, så torde någon verklighetsskillnad mellan dem ej finnas. Någon död i egentlig mening kan ej finnas. Då allt är kraft och kraft omöjligen kan tänkas bli "icke-kraft", d. v. s. förintas, så kan livet såsom kraft icke bli död, d. v. s. bli "icke-kraft". Det enda, som kan tänkas, är, att en s. k. kraftenhet kan delvis eller helt övergå till att bilda en annan kraftenhet tillsammans med andra krafter eller kraftenheter.

Då nu en del kraftenheter — som t. ex. människan — äro uppfattande och kännande krafter, kan då uppstå fråga om alla dylika uppfattande och kännande kraftenheter inför eller av den stora universella kraftenheten Gud, äro lika behandlade, så att alla vederfarits rättvisa enligt mänskliga begrepp, d. v. s. att alla fått lika mycket gott och ont på sin lott.

Försöka vi då rådfråga vår s. k. erfarenhet i detta avseende, så vill det synas, som skulle detta ej alls vara fallet. Somliga människor tyckas ha fått vida mer ont än gott på sin lott än andra, som tyckas ha fått tvärtom mer gott än ont på sin andel.

Nu är emellertid att märka, att vår s. k. erfarenhet omöjligen kan bi-bringva oss någon verklig kunskap om, hur gott och ont är fördelat mellan människorna. Vi sakna nämligen all förmåga att kunna bilda oss någon säker uppfattning av, hur ett och samma "onda" eller "goda" uppfattas eller kännes av olika individer. Vad den ene känner eller uppfattar, som något "mycket ont", kan en annan finna ytterst obetydligt och tvärtom. Detta icke blott om kroppsligt ont och gott utan även om andligt.

Mycket, kanske det mesta, beror i detta fall på uppfattningen. Denna kan nämligen vara sådan att ett i sig självt obetydligt ont eller gott blir mycket stort. Vore vi allvetande och kunde mäta allt ont och gott med absolut säkra mått, så kanske vi komme att finna, att den, som nu tyckes oss ha det sämst ställt för sig här i livet, i själva verket har det lika bra, som den, som enligt vår mening har det ofantligt mycket bättre. Därtill behövs endast, att den förres uppfattning och sätt att känna är sådan, att det onda, som faller på hans lott, gör föga intryck på honom som något ont och det lilla goda tvärtom uppfattas av honom som något mycket gott. På detta sätt blir hans debet och kredit utjämnade ifråga om ont och gott.

Med den senare är det däremot kanske så ställt, d. v. s., han är så konstruerad, att det stora och myckna goda, som fallit på hans lott, av honom uppfattas som av föga värde, men det lilla obetydligt onda av hans uppfattning förstoras, så att det fullt upp motväger det goda han fått. På uppfattningen beror nämligen nästan uteslutande, hur ont och gott skall bedömas. På detta sätt kunde vi då tänka oss, att det redan av naturen vore skipad rättvisa i detta livet de olika varelserna emellan.

Det är ändock mycket sannolikt, att, då strängt taget ingen kraft kan tänkas bli förintad lika litet som någon enda liten atom av den s. k. skapelsen, så är skillnaden mellan liv och död troligen endast en förändring i samarbete mellan olika krafter eller kraftenheter, så att dessa undergå en eller annan modifikation liksom t. ex. är förhållandet mellan sömnen och det vakna tillståndet, mellan vilka väl ej kan sägas förefinnas någon substantiell skillnad.

Mellan liv och död kan därför skillnaden tänkas vara endast en modifikation i större omfattning av de förut samarbetande krafterna, så att dessa krafter i den ena modifikationen för vår uppfattning ter sig helt anorlunda än i den andra, liksom t. ex. en kemisk förening mellan samma grundbeståndsdelar, samma krafter, kan te sig för oss i mycket olika former och med mycket olika egenskaper, beroende på små olikheter i krafternas ordnande. Samma s. k. grundbeståndsdelar kunna sålunda endast genom en enligt våra begrepp högst obetydlig skillnad i deras anordnande få till och med motsatta egenskaper, så att de i en anordning bli i hög grad giftiga och i en annan tvärtom.

Om en människa, som antages ha förnuft och fri vilja, med fullt medvetande om vad hon gör, ställer så till, att millioner människor bli så djupt olyckliga som tänkas kan, vad namn förtjänar en dylik?

När Gud skapade människorna, som det påstås med förnuft och fri vilja måste han varit medveten om, vad följderna skulle bli för människorna, om de kristna prästerna ha rätt, nämligen att större delen eller en stor del av människorna skulle bli "evigt fördömda"? Ha människorna i skapelsen fått förnuft, böra de väl inse att, då knappast den sämsta människa skulle vid fullt förstånd vilja, att en annan människa bleve evigt fördömd, så kan ej Gud ha skapat människorna, medveten om att evig fördömelse skulle bli de flestas lott.

Att fruktan för evig fördömelse skulle avskräcka människor från att göra orätt, är utan tvivel ett stort misstag, ty de allra flesta fall av orätt begås helt visst utan någon tanke på evigt straff.

Vad som tvivelsutan mer än något annat alltid skall komma att avhålla människorna från att göra orätt, är fruktan för inre och yttre följder av varje orätt handling. Detta är skälet, varför i allmänhet ej mer orätt begås av dem, som ej tro på en evig fördömelse än av dem, som tro på den.

Lika liten som vår jord är i förhållande till de många ofantligt större himlakropparne, lika liten är helt visst människans förmåga att fatta guds begreppet i förhållande till andra bättre utrustade varelser å andra himlakroppar.

KNUT ALEXIS WIBERG

född den 16 december 1854 i Lund

död den 14 maj 1918 i Kungälv

Föräldrar: Martin Wiberg och Sofia Augusta Knutsson.

Gift med

HILMA ERIKSSON

från Göteborg.

Alexis Wiberg, postmästare i Kungälv, hade ett stort intresse för religiösa och filosofiska frågor, övergick till katolicismen och översatte där efter till svenska åtskillig katolsk litteratur.

ALEXIS WIBERG

HILMA WIBERG

ANNA ELVIRA CECILIA WIBERG

född den 13 april 1856 i Lund

död den 15 september 1943 i Stockholm

Föräldrar: Martin Wiberg och Sofia Augusta Knutsson.

Anna Wiberg, telegrafkommissarie i Karlskoga, lärarinna vid telegrafistkurser i Stockholm, musiklektörinna.

ANNA WIBERG

FRANS OLOF WIBERG

född den 7 november 1857 i Lund

död den 4 juli 1894 i Uppsala

Föräldrar: Martin Wiberg och Sofia Augusta Knutsson.

Gift med

EVA FREDRIKA HAMMARSTRÖM

född den 23 mars 1862

Barn:

Frans **Martin** född den 22 mars 1894

Frans Wiberg, notarie vid S. J:s kontrollkontor.

FRANS WIBERG

EVA WIBERG

FRANS MARTIN WIBERG

född den 22 mars 1894 i Uppsala

Föräldrar: Frans Olof Wiberg och Eva Fredrika Hammarström.

Gift den 27 november 1931 i Stockholm med

GRETA HARTZELL

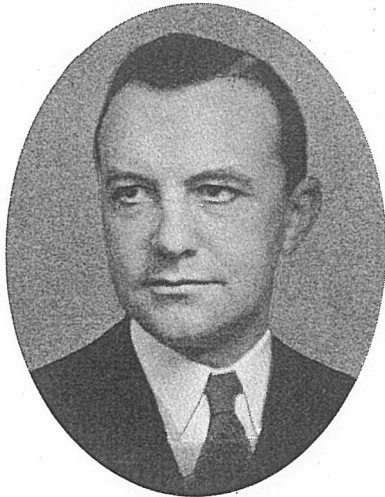
född den 22 augusti 1903

dotter till byggmästaren Clas Erik Hartzell och Anna Sofia Rönbeck,
Luleå.

Martin Wiberg, professor, studentexamen vid Upsala Högre Allmänna Läroverk 1912, genomgått Kungl. Tekniska Högskolans avdelning för bergsvetenskap 1912—1917, utexaminerad såsom bergsingenjör 1917, metallograf vid Domnarvets järnverk 1917, lärare i metallurgi m. m. vid Bergsskolan i Falun 1917—1930, konsulterande ingenjörsvksamhet 1930—1935, lärare i metallurgi m. m. vid Bergsskolan i Filipstad 1935—1940, professor i järnets metallurgi vid Kungl. Tekniska Högskolan i Stockholm sedan år 1940.

Kommissarie för den kollektiva gruv- och järnutställningen vid jubileumsutställningen i Göteborg 1923. Sekreterare i ingenjörklubben i Falun 1923—1926. Medlem av Jernkontorets tekniska forskningsutskott för järn- och ståltillverkning sedan 1937. Ledamot av styrelsen för Metallografiska Institutet sedan 1943.

Av trycket utgivit diverse föredrag och uppsatser i metallurgiska ämnen i bl. a. Jernkontorets Annaler och Teknisk Tidskrift. Medlem av Svenska Teknologföreningen sedan 1918, av The Iron and Steel Institute

MARTIN WIBERG

GRETA WIBERG

sedan 1926 och av Verein Deutscher Eisenhüttenleute sedan 1927. Dessutom medlem av Svenska Metallografförbundet, Bergshandlingens Vänner, Ingenjörsklubben i Falun och Värmländska Bergsmannaföreningen.

Företagit studieresor till järnverk m. m. i Tyskland, Frankrike, England, Italien, Spanien, Polen och Rumänien.

Uppfinnare av ny metod för elektrisk järntillverkning, utexperimenterad i Woxna 1920, Sandviken 1925—1926, Domnarvet 1930—1931 och Söderfors 1932—1937.

Av IVA tilldelad den brinellska guldmedaljen för framstående vetenskaplig forskargärning.

WIBERGMETODEN FÖR ELEKTRISK JÄRNTILLVERKNING.

Denna metod uppfanns år 1918 av **Frans Martin Wiberg**, som då vid 24 års ålder nyligen hade utexaminerats såsom bergsingenjör från Kungl. Tekniska Högskolan i Stockholm.

Redan under sin studietid vid Tekniska Högskolan började Martin Wiberg intressera sig för att söka utarbeta en mera ekonomisk metod för järntillverkning än masugnsprocessen. Impulsen till detta arbete fick han, då han vid en av studentkårens sammankomster år 1916 åhörde ett föredrag av dåvarande docenten i nationalekonomi, Sven Brisman. Han fick då för första gången se en kalkyl över tillverkningskostnaderna för tackjärn, och han blev allvarligt bekymrad, då han såg, att det svenska träkolstackjärnet blev så mycket dyrare än det utländska kokstackjärnet. Anledningen härtill var den höga bränslekostnaden för det svenska tackjärnet. Då han kom hem, satte han sig omedelbart att studera värmebalanser för masugnar i Odelstiernas lärobok i järnets metallurgi för att se, om det verkligen var nödvändigt, att det gick åt så mycket träkol i en masugn. Han fann då, att över hälften av träkolets värmevärde gick bort oanvänt från masugnen i form av brännbar gas. Kunde man endast utnyttja denna gas inom masugnen för malmens reduktion skulle man kunna göra en oerhörd besparing, som skulle bli av mycket stor betydelse för den svenska järnhanteringen.

Men detta problem visade sig vara utomordentligt svårt att lösa. Han studerade ingående allt, som rörde reduktion av järnmalm, och utförde laboratorieförsök med järnmalsreduktion såsom examensarbete. Han fann, att problemet var enklare att lösa vid de elektriska masugnarna och att det blev ännu enklare, om man avstod från att smälta malmen och gjorde järnsvamp i stället för tackjärn.

På sommaren 1918 hade han sin metod färdig och inlämnade patentansökan i Sverige den 23 juli 1918. Han fick sedermera patentet n:r 46,507 beviljat på metoden, som i huvudsak gick ut på att reducera malmen med koloxidgas, som på speciellt sätt fick cirkulera genom ett elektriskt upphettat kollager i en s. k. karburator, där koloxiden regenererades. Malmens upphettning skedde genom förbränning av den efter reduktionen bortgående gasen, varigenom denna kunde fullständigt utnyttjas för processen, så att inga brännbara gaser lämnade ugnssystemet. Såväl kolåtgången som kraftåtgången skulle på detta sätt kunna nedpressas till omkring två tredjedelar av de dittills i de elektriska masugnarna erforderliga värdena.

Uddeholms Aktiebolag intresserade sig genast för metoden och beslöt att uppföra en försöksugn i Hagfors år 1919 under förutsättning av tillstyrkande av den dåvarande professorn i järnets metallurgi, vilken emellertid avstyrkte försöken, emedan han ansåg metoden stöta på oöverkomliga praktiska svårigheter.

År 1920 tog emellertid Ljusne-Woxna Aktiebolag upp saken och bestodade en liten försöksugn i Woxna, i vilken lyckade försök utfördes med Kirunamalm.

Uddeholms Aktiebolag intresserade sig då på nytt för metoden och önskade år 1921 uppföra en större försöksugn i Hagfors. Nu hade emellertid tiderna blivit sämre, och bolaget ansåg sig ej ha råd att ensamt bestå försöken. En ansökan inlämnades därför till Jernkontoret om ett bidrag av 75,000 kronor till byggnadskostnaderna. Jernkontoret tillsatte en kommitté för att utreda frågan. På grund av oenighet inom kommittén dröjde det fyra år innan den blev färdig med sitt utlåtande. Under tiden hade Uddeholms Aktiebolag tröttnat på saken och i stället börjat intressera sig för den år 1924 uppdykande s. k. Flodinmetoden.

I stället hade Sandvikens Jernverks Aktiebolag börjat intressera sig för Wibergmetoden och ställde en gammal försöksugn i Sandviken till Jernkontorets förfogande, vilken möjligen kunde ändras, så att den blev användbar för försök med järnsvamptillverkning enligt Wibergs princip. Försök utfördes i denna ugn åren 1925 och 1926, men ugnen visade sig vara olämplig, karburatorerna krånglade och försöken gingo sämre än Wibergs första försök i Woxna 1920.

Metoden råkade nu i misskredit under några år, och de sakkunniga inom Jernkontoret intresserade sig mera för en annan liknande metod, den s. k. Norsk Staals metod, med vilken försök utfördes i Trondheim. Även dessa försök gingo emellertid dåligt.

År 1927 började disponent Emil Lundquist vid Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag intressera sig för Wibergmetoden och lät Wiberg utföra försök med en ny karburatorskonstruktion vid Domnarvet. Dessa försök gingo bra, och en större försöksugn uppfördes då vid Domnarvet, med vilken lyckade försök utfördes såväl med styckmalm som sinter under åren 1930—1931.

Bergslaget uppförde vid Söderfors år 1932 en större ugn för tillverkning i full industriell skala av järnsvamp ur sinter enligt Wibergs metod. Efter diverse ändringar och experiment under de första åren kom ugnen i mera regelbunden drift år 1937, och från och med år 1941 kunna alla väsentliga problem anses lösta. Ugnen har sedan dess gått som ett urverk, och de av Wiberg förutberäknade kol- och kraftbesparingarna ha till och med överträffats.

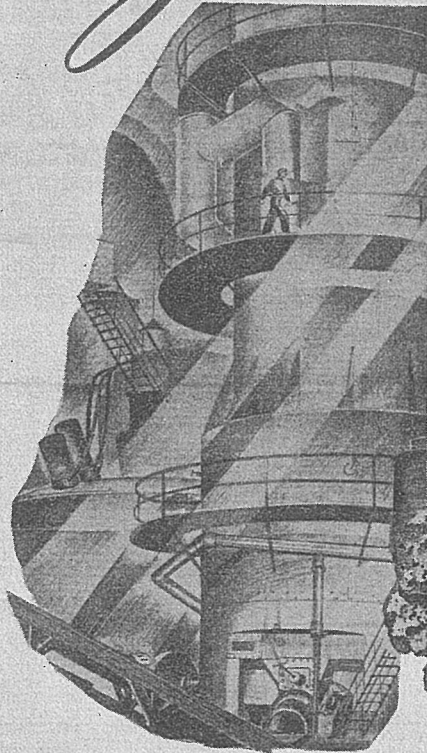
En försöksugn har dessutom blivit byggd av Wiberg i Legazpia i norra Spanien år 1939, vilken visade sig fungera väl med Bilbaomalm. En industriell ugn har projekterats där men på grund av kriget ännu ej kommit till utförande. Enligt uppgift i en japansk tidskrift lära även två Wiberg-anläggningar finnas i Japan.

De utförligaste redogörelserna för Wibergmetoden finnas i Ingenjörsklubbens i Falun Förhandlingar 1926 och Jernkontorets Annaler 1927. Resultatet från Wibergugnen i Söderfors offentliggjordes av direktör E. Améen i ett föredrag vid Jernkontorets tekniska diskussionsmöte 1943. Föredraget finnes publicerat i Jernkontorets Annaler 1943.

År 1937 utvecklade Martin Wiberg sin metod ytterligare, så att den i viss kombination med en elektrisk smältugn även blev användbar för elektrisk tackjärnstillverkning. Försök med denna kombinerade metod ha utförts vid Christiania Spigerverk i Oslo år 1940 men måste avbrytas på grund av kriget. Denna utveckling av den ursprungliga järnsvampmetoden innebär ett betydande framsteg och gör Wibergmetoden användbar även för sådana malmer, som på grund av sin natur lämpa sig bättre för tackjärns än för järnsvamptillverkning. Den kombinerade metoden finnes beskriven i Jernkontorets Annaler 1943, sid. 317. Den väntas få särskilt stor betydelse för den inhemska förädlingen av de norrländska järnmalmerna.

Järnsvamp

skapar nya möjligheter för svenskt kvalitetsstål

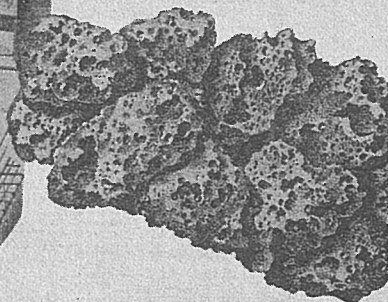
Inom stålindustrin har hittills det traditionella silberkingsöföretaget varit det av malmens förtärliga tackjärn och sodas av tackjärnet framställt stål.

Tackjärnsprocessen kräver dock en relativt stor kvantitet kol. Speciellt vid framställning av tackjärn för svenskt kvalitetsstål, varvid tackjärn måste användas, beräknas kolkvoten mycket ekonomiskt utnyttjas. Den relativa begränsade tillgången på tackjärn som har även i värdet värda tillmätning på den svenska kvalitetsstålindustrins utveckling. I framtiden kan det befinnas att så i ännu högre grad kommer att bli faller alldeles från våra vägar på en vid sträckare användning inom andra områden. Det är därför naturligt att problemet att finna en ersättnings metod i tackjärnsprocessen sedan länge utspelar färdigt, och olika metoder ha förtagits och försök, såväl som någon allmän användbar lösning tillgripas uppstår.

Inom stålindustrin har hittills det traditionella uppriktade kolkvoten metod att framställa mjukt järn ut malmens utan smältning.

Efter mångåriga, omfattande experiment är problemet nu löst i industriell skala. Den utvalda produktens vilken på grund av sin position betydelsefullt bedömas järnsvamp, utgör en oomöjligt råmaterial för tillverkning av kvalitetsstål. På grund av processens speciella natur behåller nämligen oösvampen tillräckligt hög halt av föroreningar. En ny, avsevärt kvalitativt och ekonomiskt värdefull järnframställningsmetod har alltså skapats, som kan öka den svenska stålindustrins möjligheter att även i framtiden hävta sin rangställning i världen.

Söderfors Bruk, som naturligt har varit som ett mål att framställa det bästa möjliga kvalitetsstål, baserar numera sin tillverkning utelunda på användning av järnsvamp som råmaterial. Hittills är grundriktningen för en jämn och hög utskivning.

Öfveringen professor Martin Wiberg (höger), som med framgång utnyttjat i Söderfors bruk i Jönköping för att i sin framställning av kvalitetsstål för Söderfors bruk, och som utvald metod för framställning av järnsvamp. Han är författare till artikeln "Järnsvampens betydelse för kvalitetsstål" och till den avsevärt kvalitativt och ekonomiskt värdefulla järnframställningsmetod som han utvecklat i Söderfors bruk. Han är författare till artikeln "Järnsvampens betydelse för kvalitetsstål" och till den avsevärt kvalitativt och ekonomiskt värdefulla järnframställningsmetod som han utvecklat i Söderfors bruk.

SÖDERFORS

Kvalitetsstål på säker grund

Söderfors Bruk, Söderfors
XGAB: STORA KOPPARBERGS BERGSLAGS AKTIEBOLAG

AUGUST WIBERG

född 1859 i Lund

död 1876

Föräldrar: Martin Wiberg och Sofia Augusta Knutsson.

AUGUST WIBERG

SIGRID MARIA WILHELMINA WIBERG

född den 7 september 1865 i Lund

död den 30 april 1915 i Karlskoga

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Gift med

MIKAEL DAM

toldfullmäktig i Danmark.

Sigrid Wiberg utbildade sig först för kontoristyrket, blev sedan sjuk-
sköterska, men måste efter en svårartad sjukdom, som hon ådragit sig
vid skötseln av en patient, övergå till annan verksamhet och valde då
trädgårdsyrket.

SIGRID WIBERG

ELLEN EMMA MARTINA WIBERG

född den 7 januari 1867 i Lund

död den 4 juli 1938 i Stockholm

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Ellen Wiberg, postexpeditör i Stockholm.

ELLEN WIBERG

AXEL ALGOT WIBERG

född den 22 augusti 1868 i Jönköping

död 1920 i Amerika

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Algot Wiberg, fotograf, reste på 1890-talet till Amerika. Då brodern Allan 1916—1918 såsom statsstipendiat vistades i Amerika, träffades de båda bröderna, som ej sett varandra på över tjugo år, utan att till en början känna igen varandra. Då den förre omnämnde ett barndomsminne, huru han brukat sitta i faderns soffa och berätta sagor för småsyskonen, förstod den yngre av bröderna, att det var brodern, som han ej sett sedan han var tio år, som han av en märkvärdig tillfällighet nu hade mött.

ALGOT WIBERG

ALMA INGEBORG WIBERG

född den 8 november 1869 i Jönköping

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Ingeborg Wiberg, telefonföreståndarinna i Stockholm.

INGEBORG WIBERG

NANNY EMILIA WIBERG

född den 7 september 1872 i Jönköping

död den 15 april 1941

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Nanny Wiberg, sanatorieföreståndarinna.

NANNY WIBERG

GUSTAF LENNART WIBERG

född den 7 februari 1874 i Stockholm

död den 9 januari 1932

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Lennart Wiberg, journalist, studentexamen i Göteborg, övergick under gymnasietiden till katolicismen, studerade under flera år vid ett katolskt prästseminarium i Tyskland, men återvände till Sverige innan prästvigningen.

LENNART WIBERG

PHILIBERT WIBERG

född den 7 januari 1875 i Stockholm

död den 14 januari 1906 i Amerika

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Philibert Wiberg, handelsresande.

PHILIBERT WIBERG

TORSTEN WIBERG

född den 6 februari 1876 i Stockholm

död den 16 februari 1934 i Amerika

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Gift med

1. **CHRISTIANE CHRISTENSEN DAHL**

född den 1 februari 1895 i Danmark

död därstädes.

2. **SOFIE**

Barn:

1. **Sonja Maria Wilhelmina** född den 13 maj 1912

Torsten Wiberg övergick liksom två av de äldre bröderna till katolicismen.

TORSTEN WIBERG

CHRISTIANE WIBERG MED
DOTTERN SONJA

SONJA MARIA WILHELMINA WIBERG

född den 13 maj 1912 i Köpenhamn

Föräldrar: Torsten Wiberg och Christiane Christensen Dahl.

Gift 1942 med

CARL JOHAN BLOMBERG

född den 15 maj 1908 i Arbrå

Barn:

Mats Anders född den 6 maj 1943

Jag är född i Köpenhamn den 13 maj 1912, min fader utvandrade 1916 till Amerika, där han sedan gifte om sig och jag uppfostrades av min moders två systrar.

Som barn var jag uteslutande teaterintresserad, dansade balett, övergick sedan till skådespelet, från "Det Kongeliges" elevskola engagerades jag av Max Reinhardt till Berlin och Wien, där jag uppträdde under fem år, tills jag såg att hela Europa som scen skulle användas av Hitler. Jag gav mig ut på sjöresor, mitt latenta intresse för teknik och matematik tog ut sin rätt och jag fick som första kvinna i Sverige delta i undervisningen i skeppareklassen vid Navigationsskolan i Göteborg. Sedan jag också fullgjort radiotelegrafistkursen, började jag segelflyga, nu har jag C-diplom och hoppas på en bra plats inom flyget, när kriget slutar, så att jag kan få användning för mina kunskaper — och helst få flyga en del också — det är en härlig hobby.

1942 gifte jag mig med folkskolläraren och segelflygsinstruktören Johan Blomberg och vi ha nu en son Mats Anders.

Sonja Blomberg

SONJA BLOMBERG MED SONEN MATS

RAGNAR WIBERG

född den 15 maj 1877 i Stockholm

död den 23 juli 1944 i Eskilstuna

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Ragnar Wiberg, bokbindare i Eskilstuna.

RAGNAR WIBERG

HELGE ALLAN WIBERG

född den 9 april 1879 i Stockholm

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Gift med

OLGA MATILDA KRANTZ

född den 30 maj 1885

död den 11 oktober 1942 i Stockholm

Allan Wiberg, civilingenjör, studentexamen vid Norrmalms Högre Realläroverk 1899, utexaminerad från Kungl. Tekniska Högskolans avdelning för elektroteknik 1902. Vistades 1916—1918 i U. S. A. såsom statsstipendiat.

Tog under 1914 års världskrig initiativet till Svenska Freds- och Försvarsföreningen, i vars styrelse biskop Manfred Björkqvist, professor K. G. Westman m. fl. voro ledamöter. Har också utgivit ett flertal skrifter i förevarande ämne, såsom "Nationell samling för krig mot kriget", "Ett svenskt fredsprogram", m. fl.

ALLAN WIBERG

OLGA WIBERG

HELGO WIBERG

född den 19 augusti 1880 i Stockholm

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Gift med

HILDUR EMILIA ERIKSSON

född den 10 december 1885

Barn:

Gunnel Sigrun Helgosdotter	född den 19 maj 1922, e.o. kontorsbiträde vid Kungl. Generalpoststyrelsens bankavdelning
Bo Allan Helguson	„ „ 12 juli 1923, studerande
Birgit Cecilia Helgosdotter	„ „ 23 aug. 1925, död den 9 februari 1926
Ulf Örjan Helguson	„ „ 21 maj 1927, studerande

Helgo Wiberg, postassistent, studentexamen vid Norrmalms Högre Realläroverk i Stockholm 1899, har varit medlem av arbetsutskottet i "Medelklassens Riksförbund" och "Svenska Världsfredsmissionen" samt styrelseledamot i Stockholms Postexpeditörers Förening.

Har av trycket utgivit "Kärleken som lider" på prosa och "Trogen in i döden" på vers, båda inom den religiösa ämnessfären. Har vidare utgivit och redigerat "Parollen", organ för medelklassens Riksförbund, samt "Tidning för postexpeditörer", organ för postexpeditörsförbundet,

HELGO WIBERG

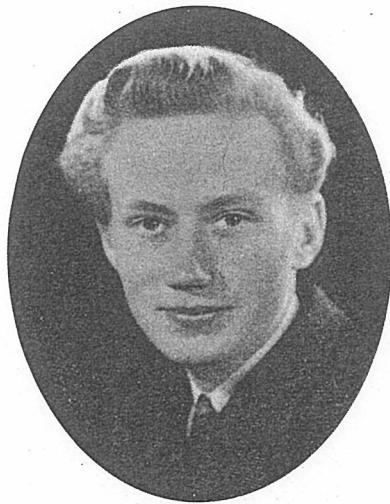

HILDUR WIBERG

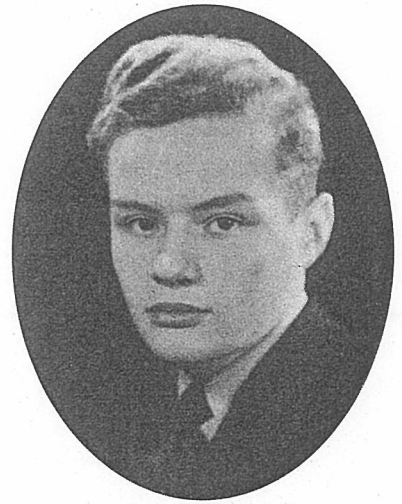
samt därjämte "Vak upp", behandlande politiska, sociala och religiösa frågor, har varit medlem av redaktionen för "Fredsmisionären", organ för världsfredsmissionen.

GUNNEL HELGÖDOTTER WIBERG

BO HELGÖSON WIBERG

ÖRJAN HELGÖSON WIBERG

MINNEN FRÅN MIN BARNDOM.

Mina minnen från föräldrahemmet datera sig från den tid, då familjen var bosatt i Stockholm. Den bestod då av föräldrarna samt sju ton barn. Tre av barnen hade gått bort, innan hemmet flyttades till Stockholm.

Utan en grundlig ordning, reda och organisation skulle aldrig ett så stort hem kunnat skötas. Det var också ordning in i minsta detalj. Vid ett bestämt klockslag på kvällen skulle alla de mindre barnen gå till sängs. På en lika bestämd tid någon timme senare var det de äldres tur att krypa till kojs. De minsta fingo sålunda ej vara uppe och äta kvällsvard med de äldre. Vad man längtade efter att bli större och som det hette "få äta uppe"! Den födelsedag, då "äta-uppe"-åldern inträdde och man blev insatt i sina nya rättigheter, var också en verklig bemerkelsedag. Härtill bidrog i mycket väsentlig grad att man då också slapp ifrån "hals"-kvällarna, d. v. s. den extra tvättning av de mindre barnen, som ägde rum på onsdags- och lördagskvällarna.

Vid måltiderna liksom vid sängdags lästes enligt gammal god sed böner. Sålunda fick alltid någon av oss barn före måltiden läsa "I Jesu namn till bords vi gå, välsigna Gud den mat vi få" och efter måltiden "Gud ske lov, tack för maten i Jesu namn". På kvällarna lästes:

"Nu sluter sig mitt öga,
o, Fader i det höga,
i ditt beskydd mig tag.
För synd och sorg och fara
Din ängel mig bevara,
som lett min fot idag".

Som små hade vi alla vackert broderade hakklappar. Jag erinrar mig ännu bror Allans med inskriften "Läs först till bordet", bror Einars med "Snälla barn begära icke" och min egen med "Torka lilla munnen", allt uppmaningar, som nog voro välbehövlige.

En god hjälp hade mamma i min syster Ingeborg. Huru minnes jag inte ännu idag alla de vackra kläder, som hon med så stor skicklighet och aldrig svikande arbetsförmåga sydde. Åt bröderna sydde hon framför allt de den tiden så moderna sjömanskläderna med sjömanskragar, bart bröst och ett vackert broderat gult ankare på ärmen. Och då det gällde att nedbringa det för en så stor barnskara dryga skodonskontot, kunde hon använda dagar till att i ett otal butiker söka efter de bästa och billigaste kängorna, oftast av s. k. rossläder. Det blev alltid en eller annan kronas inbesparing.

Ragnar, Allan och jag gingo först i Lagerströms förberedande skola på Esplanaden, nuvarande Karlavägen, i Stockholm. Då vid något tillfälle en del av elevernas målsmän klagade över att deras barn blivit ut-

satta för både drag och värme, svarade en av lärarinnorna: "då sätter vi dit en wibergare, för de äro inte bortskämda".

Min första skolgång inträffade under den tid, då de s. k. tornyrerna voro på modet. Alltnog, vi voro som pojkar i den åldern fallna för tjuvpojksupptåg, och jag minns, huru vi på väg från skolan då och då läto någon med väldig tornyr försedd dam transportera några av våra böcker på tornyren. Från denna tid erinrar jag mig också, hurusom då Ragnar, Allan och jag en gång voro på hemväg till Villagatan, en förnäm vagn med en livréklädd betjänt stannade och en dam, som yttrade några vänliga ord till oss, steg ur. Vi voro väl blyga, ty först sedan lakejen sagt: "ska ni inte hälsa på prinsessan", kommo vi oss för att hälsa och svara. Det var prinsessan Eugenie, som frågade vad vi hette, var vi bodde etc.

Rottingen användes mycket i skolorna på den tiden. Vår klassföreståndare klatschade oss också grundligt då och då. En dag hade han låtit mästern Erik dansa på några delikventers bakdelar och just då jag trodde, att faran var över för den gången, sade han: "Helgo skulle egentligen ej ha stryk denna gång, men han står så nära på gränsen, att det är bäst att ge honom det nu, då rottingen ändå är uppe". Varpå jag fick stiga fram och med en befallande handrörelse inbjöds att lägga mig ner på den framställda stolen. Då jag ej kände mig vidare tilltalad härav, fick jag några kraftiga slag på smalbenen, som kom mig att ändra mening. Så började det. Jag gav ej ett ljud ifrån mig. Då blev han ond och slog än hårdare. Men jag bet ihop tänderna och förblev tyst, trots att detta endast ökade styrkan i hans slag. Men nästa gång jag ansågs värdig att förnya bekantskapen med mästern Erik, var det jag, som gav till ett illtjut redan innan första slaget och då läraren icke vågade störa undervisningen i angränsande klassrum slapp jag undan. Sådana voro lärarens och pojkfasonerna på den tiden.

Ännu ett skolminne erinrar jag mig. Då vatten ej fanns i klassrummen, måste man begära tillåtelse att få gå ut i korridoren och dricka. En dag hade det varit ovanligt mycket vattendrickande och då ännu en liknande begäran framställdes, förlorade läraren tålmodet och utbrast: "gå, gå allihopa". Bror Allan och en annan pojke åtlydde tillsägelsen och marscherade ut. Då de kommo tillbaka, tilldelades de varsin anmärkning för oordning och när sedan klassföreståndaren frågade dem, varför hans kollega tilldelat dem anmärkningen, fick han det svaret, att det kunde de själva absolut inte förstå. Magistern hade sagt, att de skulle gå ut och det hade de gjort. För Allans vidkommande lät efterbehandlingen hemma inte vänta på sig.

För att få ro till sina uppfinningar måste pappa givetvis avhålla sig från att så att säga i obetydligheter behandla uppfostringsfrågor för den stora barnskaran. Men i stora drag höll han efter oss och gav goda råd. Han

hyste en varm känsla för att vi skulle komma in på lämpliga banor i livet och han fordrade ordning och reda av oss. Med läxorna hjälpte han oss ofta och då det gällde att djupare tränga in i någon fråga, gick han ofta till ett stort tyskt konversationslexikon. Visade vi vårdslöshet eller uraktlåto att iakttaga den vördnad, barn äro skyldiga sina föräldrar, var han mycket sträng och kunde hota med ett slag på örat. Jag kommer dock ej ihåg, att något sådant utdelades, men riset användes efter tidens sed ganska ofta som tuktomästare vid olydnad.

Något som i hög grad beredde pappa sorg var bror Lennarts övergång till romersk-katolska kyrkan. Bror Alexis hade visserligen även konverterat, men skillnaden var den, att detta hade skett vid mogen ålder, under det att Lennart endast var en ung gymnasist vid sin övergång.

Någon sällskapsmänniska var pappa ej, ej heller någon det offentliga ordets man. Han var mycket intresserad av tidshändelserna, men kemiskt fri från allt vad skandalkrönika heter. Såväl för pappa som mamma var det karakteristiskt, att de voro fullständigt fria från den oseden att tala illa om någon.

Endast mera sällan hade vi främmande. Skedde det någon gång, ställdes vanligen ett spelbord i ordning, kring vilket man enligt tidens sed spelade priffé. Bland dem, som besökte vårt hem, erinrar jag mig särskilt riksdagsmannen Ola Persson från Rinkaby.

Bland pappas käraste vänner var kemiprofessorn K. V. Blomstrand i Lund, född samma år som pappa och död 1897. Pappa besökte honom några gånger i hans hem i Lund och mottog med stor sorg budskapet om hans död.

Pappa var anspråkslös och tillbakadragen. Jag erinrar mig särskilt ett uttalande, som vittnar härom. Några systrar Gahne, döttrar till en högre officer, hade genom Sigrid kommit att tillhöra vårt umgänge. En av dem gjorde som sitt första intryck av pappa det uttalandet, att hon riktigt oroat sig över att få göra bekantskap med en så berömd man, men att hon fullständigt häpnat över, huru anspråkslös han var.

Läsning av skönlitteratur och dylikt låg ej för pappa. När han var trött och behövde vila tankarna, plögade han lägga en patience, som vi barn brukade kalla pappas patience.

Som skåning njöt pappa alltid med tacksamhet av de bordets hävor, som tillagades av den duktiga husmor, som mamma var. Då vid mårtens-tid svartsoppa serverades, njöt pappa i fulla drag av denna sin älsklingsrätt. Han ville för övrigt då och då gärna ha ett ord med i laget vid matens tillagning och hänvisade gärna till sin Hagdahl, d. v. s. Hagdahls stora kokbok. Jag erinrar mig, huru pappa plögade citera Hagdahl ifråga om sill, särskilt stekt sådan, som han högt uppskattade. "Om sillen ej vore så billig, skulle den vara en rätt för de största finsmakare."

Vid 40-års ålder drabbades pappa av en svår bronchitis, som gjorde det omöjligt för honom att bevista större sammankomster. De dagligen flera gånger återkommande hostanfallen voro så svåra och besvärande, att han ofta till och med kastade av sig rocken för att liksom känna någon lättnad vid anfallen. Ehuru vi voro vana vid dem — ännu i dag kan jag höra hostanfallen ljuda i mina öron — kom den tanken ständigt för oss barn "hur skall pappa kunna genomkämpa detta hostanfall"?

Med ekonomien var det ofta bekymmersamt, men trots de stora penningbekymren yttrade pappa en gång "jag har njutit så mycket av att utarbeta mina uppfinningar, att det helt uppväger den ekonomiska missräkningen". När det var särskilt bekymmersamt med pengarna brukade mamma hoppfullt säga "nu kommer det nog snart ett brev från Hilma". Hilma var mammas nog så förmögna syster, gift med en kyrkoherde på söderslätt i Skåne, och från henne kom titt och tätt ett alltid välkommet rekbrev, vilket ibland åtföljdes av en stor sändning hemstickade strumpor och andra nyttiga saker.

I Skåne hade vi fyra morbröder, som voro kyrkoherdar, och på somrarna delades barnskaran upp mellan de olika prästgårdarna. För oss barn stodo dessa resor till Skåne som det mest underbara i världen, inte minst därför att mamma då följde med oss. Och nog kunde hon behöva vila från sina dagliga omsorger om den stora familjen. De sista åren av hennes liv tvingade en allt mer tilltagande sjuklighet henne att lämna en del av sina bestyr i andra händer.

Dessa hågkomster från mitt barndomshem vill jag sluta med att giva uttryck åt min stora tacksamhet mot Gud för att jag fått njuta förmånen att ha ägt ett gott barndomshem, en god far och mor.

Helgo Wiberg

EBBA HELLEVI WIBERG

född den 27 juni 1882 i Stockholm

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Hellevi Wiberg, kansliskrivare vid Statens Järnvägar, Stockholm.

HELLEVI WIBERG

EINAR WIBERG

född den 20 april 1884 i Stockholm

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Gift med

RAGNHILD MARTINA UNDSET

född den 12 april 1884

Barn:

Ulla Maria Ingeborg född den 8 november 1919, kassörska i Stockholm

Sten Ingvald Undset „ „ 16 januari 1922, studerande vid Handelshögskolan i Stockholm

Einar Wiberg, postmästare i Stockholm.

Ragnhild Undset-Wiberg, översatt flera böcker från norskan, däribland en del av sin syster Sigrid Undsets.

EINAR WIBERG

RAGNHILD UNDSET-WIBERG

ULLA WIBERG

INGVALD WIBERG

FOLKE WIBERG

född den 31 juli 1885 i Stockholm

död den 21 februari 1936

Föräldrar: Martin Wiberg och Emma Wilhelmina Lindskog.

Gift med

ELISABETH BOLIN

född den 6 februari 1891

Barn:

Maud Britt Mari född den 27 juli 1924

Folke Wiberg, häradshövding, studentexamen vid Norrmalms Högre Realläroverk i Stockholm 1905, jur. kand. 1911, notarie i skånska hovrätten, domhavande i Hallands läns södra domsaga, assessor i Svea hovrätt 1921, v. häradshövding 1922, häradshövding och domhavande i Västerbottens Norra Domsaga 1930.

I dödsrunan över Folke Wiberg stod bl. a. "Bakom domarbordet kunde Folke Wiberg verka kärv och sträng. Det var något mycket bestämt med hans sätt att fråga ut dem, som stodo innanför skranket. Respekten för honom var nog allmän. Hans förhör voro korrekta, det gick raskt undan, men otålig var han inte, om svaren dröjde och ingen blev snäsigt bemött. Under denna sträva domaryta fanns där ett verkligt gott hjärta. Han var alltid beredd att ta hänsyn och sätta sig in i de ofta svåra förhållanden, som föranlett konflikterna med rättvisan.

FOLKE WIBERG

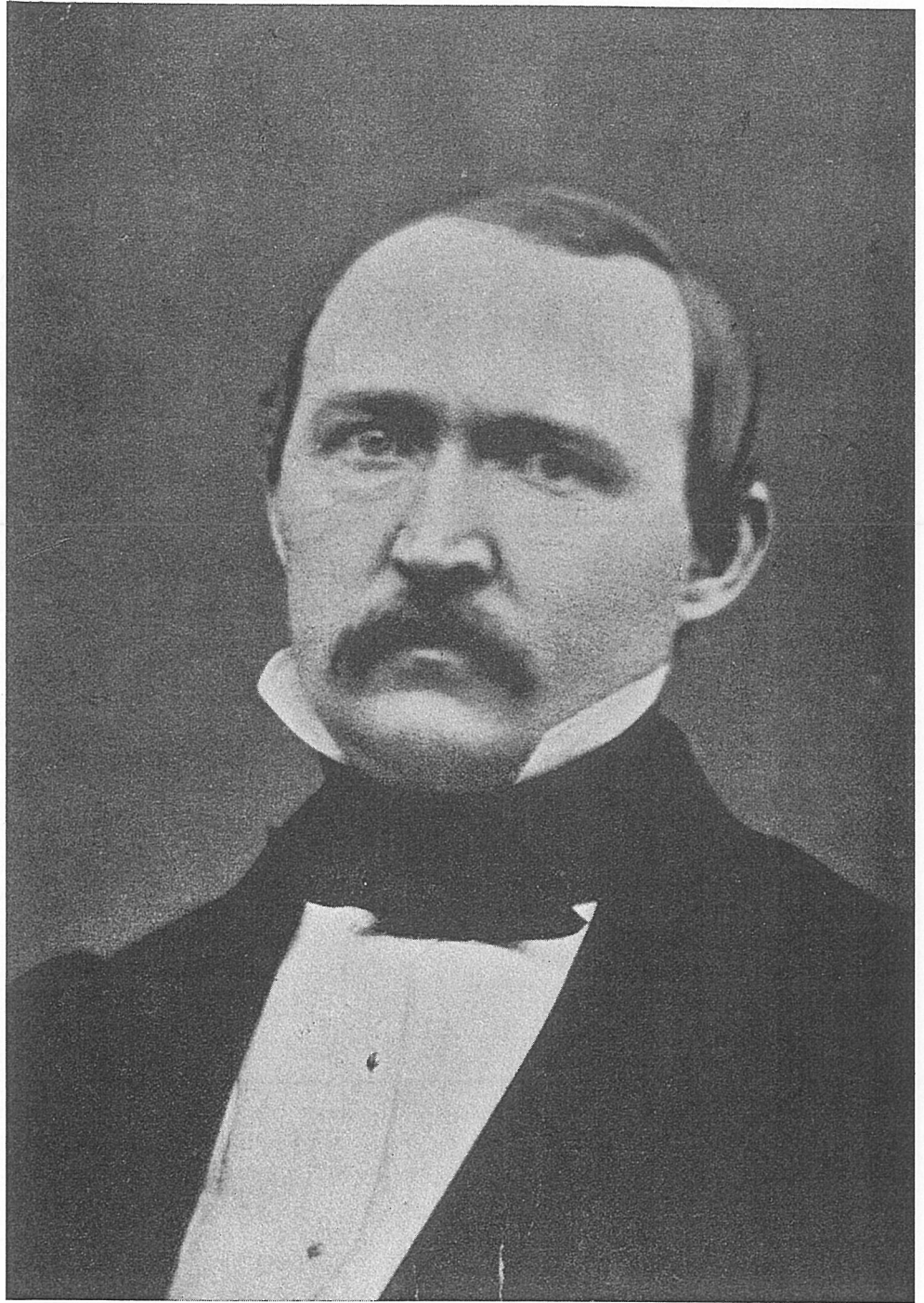
LISE WIBERG

Tre unga pojkar hade åtalats för ett inbrott, som de gjort för att få mat. Den villkorliga domen hade fallit. Han förehöll dem att ta bättre vara på sig och så räckte han dem var sin sedel som första hjälp. Den episoden och fler i den stilen vittna om hans förståelse för livets svårigheter och hans varmhjärtighet.

De som kommit i närmare beröring med honom, lärde sig också uppskatta honom som en verkligt gedigen karaktär, en karlakt, som man saknar därför att det finns så få. Han var en duktig arbetsmänniska och det var reda och ordning kring honom."

MAUD WIBERG

NILS OLOF WIBERG

NILS OLOF WIBERG

född den 18 december 1828 i Viby

död den 3 maj 1898 i Landskrona

Föräldrar: Ola Jeppsson och Elna Trulsdotter.

Gift den 21 januari 1861 med

MARTHA HELENA DREIJER

född den 26 november 1835

död den 17 november 1870 i Landskrona

fosterdotter till smedmästaren Johan Anton Dreijer och Eleonora Boström,
Lund.

Barn:

Nils Fredrik Anton	född den	5 mars	1861
Ernst Olof	„ „	22 december	1863
Helena Eleonora	„ „	28 april	1865
Georg Theodor	„ „	24 juni	1866
Ellen Concordia	„ „	16 februari	1870

Endast några dagar före julhelgen 1828 föddes Nils Olof. Hans ankomst till denna världen måste helt säkert ur denna synpunkt ha tett sig något oläglig. Julstöket på en stor gård var vid adertonhundralets början något helt annat än vad det är idag. Praktiskt taget allting, som av ålder hörde julen till, skulle tillverkas hemma och det behövdes en husmor,

Nils bars den 21 december 1828 till dopet av åbon Sven Trulssons hustru Anna i Rinkaby, faddrar "soldaten Märten Ring och dess hustru Elna".

NILS OLOF WIBERG

HELENA WIBERG

som kunde leda och övervaka arbetet. Men trots allt var Nils Olof den mest kärkomna julgåvan. Söner voro välsedda tillskott i en bondefamilj, som därtill brukade en gård, som länge gått i arv.

Sedan den ett par år äldre brodern Martin valt boken och icke såsom fadern hoppats, plogen, knötos naturligtvis förhoppningarna i ännu högre grad till den unge Nils Olof. Det var på honom det skulle ankomma att föra traditionen vidare och foga en ny länk till en gammal kedja.

Så blev det emellertid icke. Visserligen sattes han redan i tidig barn- dom och ungdom att uträtta sysslor, som lämpade sig för hans ålder. Han kände dock icke de band, som bundo honom vid fädernas torva hårdare än att han, när han var gammal nog, övergav det yrke, som genom födsel blivit hans och lämnade landsbygden med dess hårda, men dock fria liv för studierna i staden. Den 1 juli 1844 lämnade han Kiaby, där han hjälpt till med lantbruket på en morbrors gård, med följande prästbetyg på fickan:

"Ynglingen Nils Olsson, som från Kiaby nu flyttar till Christianstad, är född i Viby d. 18 December 1828, äger god Christendoms-kunskap, har med vördnad begått H. H. Nattvard och fört en hedrande stilla, anständig vandel. Han är vaccinerad samt för detta år mantalsskriven å No 15 Kiaby. Attesteras Ifö d. 1 juli 1844.

John O. Berggren
p.l."

Efter några veckors privat undervisning intogs han den 20 augusti 1844 i Christianstads Lärdomsskolas tredje avdelning. Höstterminen 1846 lämnade han på grund av sjukdom skolan och kunde ej heller under vårterminen deltaga i undervisningen. Sedan han blivit återställd, kom han till Lund, där han 1848 avlade studentexamen och inskrevs vid universitetet. Den 6 december 1855 avlade han examen stili latini pro gradu med betyget Adprobatur och den 30 mars 1859 fil. kand. examen med följande betyg:

Aestetik	Cum laude Adprobatur
Theor. Philosophie	Cum laude Adprobatur
Österl. Språk	Adprobatur
Grekiska Språket	Cum laude Adprobatur
Zoologi	Laudatur
Pract. Philosophie	Adprobatur
Historia	Cum laude Adprobatur

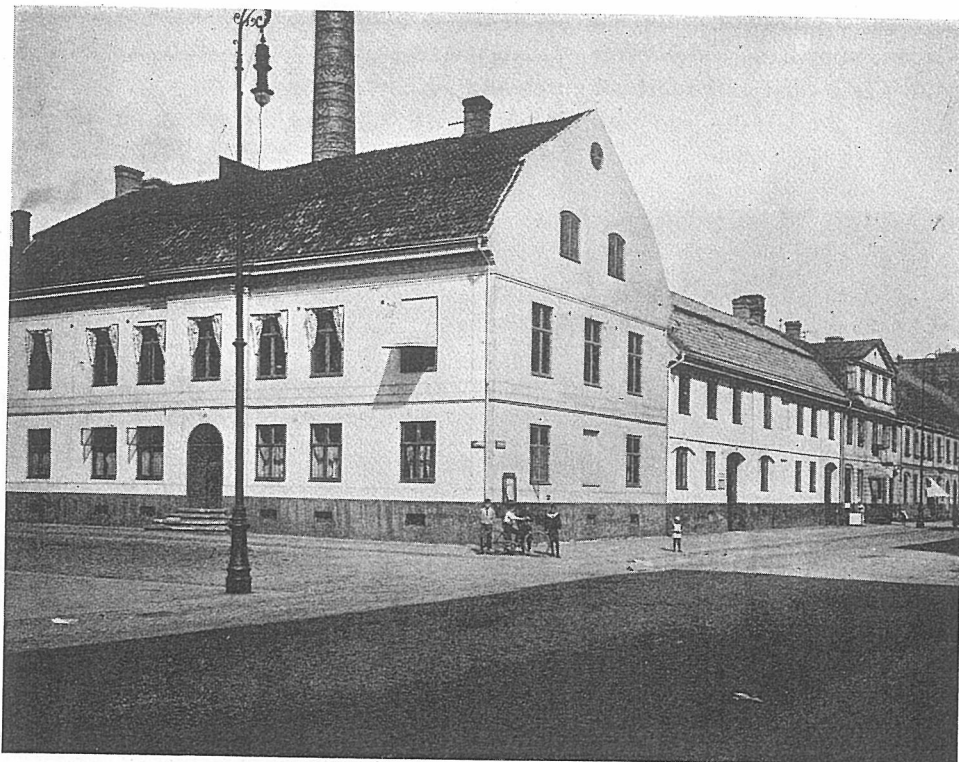
År 1858 hade Nils Olof blivit kurator för skånska nationens sjätte avdelning och 1859 blev han fil. doktor på en avhandling om Kiviksmonu- mentet. Även om vid denna tidpunkt den underliga och berömda graven i Kivik var föremål för stort vetenskapligt intresse, torde dock Nils Olofs val av ämne för sin doktorsavhandling ha legat djupare. Genom att ägna sina krafter åt att utforska den gamla gravens hemligheter, visade han

sig vara en äkta son av det skånska landet och den skånska jorden. Han dröjde vid dem, som kanske varit de första brukarna av skånsk mark.

Från höstterminen 1859 tjänstgjorde Nils Olof Wiberg såsom extra lärare vid Landskrona Elementarläroverk till dess han efter avlagt prov i historia, svenska och grekiska den 4 mars 1863 utnämndes till ordinarie kollega vid läroverket.

I likhet med Ola Jeppssons övriga söner var Nils Olof mekaniskt begåvad och sysslade med uppfinningar. En av hans konstruktioner, en s. k. kontrollkran, blev patenterad och exploaterades sedermera av hans son Georg.

Den ena sorgen och olyckan efter den andra drabbade Nils Olof. Själv var han långt ifrån stark och han förskonades ej heller från andra sorger. Den äldsta dottern Helena dog redan 4 veckor efter födelsen och efter endast något mer än nio års äktenskap gick hustrun bort och lämnade honom ensam med fyra små barn, varav det yngsta vid moderns frånfalle

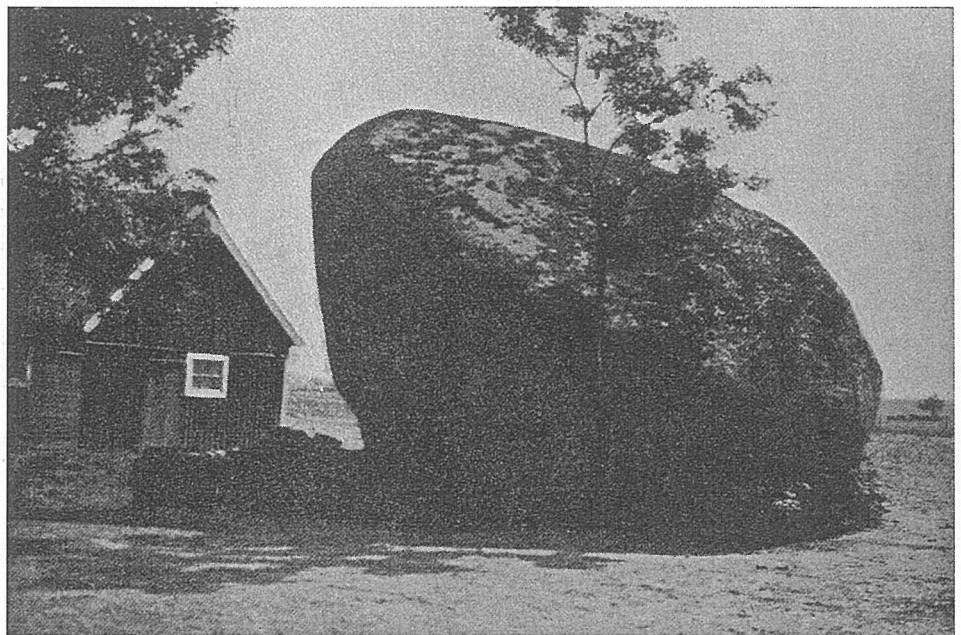

DEN BYGGNAD

i hörnet av Drottning- och Storgatorna i Landskrona, i vilken läroverket på Nils Olof Wibergs tid var inrymt.

ej var årsgammalt. År 1872 drabbades han, endast 44 år gammal, av en hjärnblödning, som medförde temporär partiell förlamning. I flera år var han bunden vid sjuksängen. Dess bättre gav sjukdomen med sig, så att han höstterminen 1883 åter kunde börja sin tjänstgöring vid skolan, men riktigt återställd blev han aldrig. Sjukdomen måste ha känts dubbelt hård på grund av den sorg, som hustruns bortgång inneburit. Det var endast med möda han kunde förflytta sig, men varken ekonomiska bekymmer, sjukdom eller dödsfall kunde bryta ned hans goda humör och vänliga sinnelag. Hans sjukdom förvärrades alltmer och den 21 augusti 1895 erhöll han avsked från läroretjänsten med pension å allmänna indragningsstaten. Han avled den 3 maj 1898 vid nära sjuttio års ålder.

Nils Olof Wiberg var född i en bygd, där man långt in på detta århundrade fullt och fast trodde på sagan om Ljungby horn och pipa, om stölden av dyrgriparna och trollboningen under den stora stenen i Magletorp. Man undrar också, om icke den unge bondsonen inför de fruktansvärda slag, som livet tillfogade honom, grubblade över, om dessa voro utmätta av ett ogunstigt och grymt öde eller om andra makter spelade sitt dunkla och outgrundliga spel och hämnades på den, som övergav jorden, som hans fäder plöjt så långt man kunde minnas tillbaka i tiden. Man har i varje fall svårt att föreställa sig, att han icke under de år, sjukdomen fjättrade honom vid sängen, måste ha känt en outsäglich längtan

TROLLSTENEN VID MAGLETORP

till det fria liv, han som pojke fått leva på sin faders gård i Viby. Man har därför all anledning tro, att hans psykiska lidande måste ha varit större än det rent kroppsliga. Att han det oaktat kunde fortsätta sitt lärarkall, att åt andra giva, vad han själv känt sig icke kunna undvara, gör hans livsgärning stor och beundransvärd. Han vek icke från den väg, han visste vara hans och övervann motgångarna och det största av allt — sig själv.

Om

Kimikimonumentet

Akademisk Afhandling,

som,

för vinnande af Lagerfransen,

med vidtberömda filosofiska fakultetens
samtvcke

kommer att offentlig förvaras

af

Nils D. Wiberg,

Filos. Kand. af Skånska Nationen,

På Carolinska Akademien den 24 maj 1859

Landskrona

Tryckt hos N. G. Lundblom

1859

Detta märkvärdiga monument finnes vid fiskläget Kivik i Mellby socken och Albo härad af Christianstads Län. Omkring 400 steg från hafsstranden ser man en ganska stor stenhög, eller kanske rättare en mindre hög belagd med en otalig mängd gråstenar, hvilken nu är betydligt mindre i anseende till den myckenhet sten, som årligen blifvit derifrån bortkörd till gärdesgårdar och annat dylikt. Midt i högen finnes en graf kringsatt med på åt- eller insidan huggna stora granitstenar, på hvilka de, på ett monument i Norden, besynnerligaste och märkvärdigaste figurer äro inristade. Ehuru detta minnesmärke blifvit beskrifvit af mer än en forskare, hafva vi dock ej funnit oss tillfredsställda med någon af de lemnade förklaringarne deröfver, och vilja derfor här underkasta det en ny granskning. Såsom källor för beskrifningen af dess utseende begagna vi hvad hos N. H. Sjöborg och A. E. Holmberg, förekommer om detsamma, samt egna undersökningar. Hvad de inristade figurerna beträffar, få vi hänvisa till de hos Hilffeling och Holmberg förekommande afbildningarne. Vi vilja dock här i förväg anmärka, att två af de märkvärdigare stenarne, hvilkas inristningar af Hilffeling blifvit aftagna, numera ej äro tillfinnandes. Sjelfva grafven har; sedd ofvanifrån, ungefär det utseende som å andra sidan stående figur utvisar.

Öppningen, som vetter åt S. W., vilja vi kalla ingången, ehuru uttrycket kanhända ej är så passande. Den venstra sidan utgöres, såsom man ser, af 5 stenar, hvilkas sammanräknade längd utgör omkring $5\frac{1}{2}$ aln. Jag vill beskrifva dem här i den ordning de förekomma från venster till höger. Således kallar jag den första stenen till venster vid ingången Nr 1. Dess höjd är 1 aln 7 tum, bredden ungefär 45 tum. Den är utan all både syn- och kännbar inskrift, och troligen har den aldrig haft någon sådan, emedan den är mer skroflig än de öfriga. Den följande Nr 2 är 1 aln 7 tum i höjd och 1 aln 11 tum bred, samt saknar i likhet med Nr 1 all inskrifning. Vi komma härpå till Nr 3, troligen den märkvärdigaste stenen i grafven. Den håller 1 aln 20 tum i höjd, samt 1 aln 7 tum i bredd. Det är i synnerhet denna sten, som skänkt detta monument dess ryktbarhet; det är af den man tagit sig anledning påstå, det Romare gjort detta minnesmärke efter en af sina anförare och öfver honom ristat de besynnerliga figurer, som på stenkistans sidoväggar förefinnas. Vi vilja anföra N. H. Sjöborgs (Försök till Nomenklatur för Nordiska Fornlemningar sid. 115) beskrifning öfver sistnämnde sten: "Denna visar de märkligaste figurer och det i trenne rader, hvaraf den första föreställer ej otydligt, ehuru i en högst enfaldig smak och utan teckning, en menniska med en piska eller tøm i handen, stående på en vagn med tvenne hjul. Före vagnen, som är med tvenne hästar bispänd, går en person, som bär ett svärd eller spjut i handen; denna person har framför sig trenne, hvilka tyckas hafva händerna fastbundna på ryggen. Andra raden visar trenne liggande djur såsom slagtrade (förmodligen till offer) och tredje raden föreställer

8 personer med framstående mössor och eftersläpande kåpor. Framför presterna visar sig en person med en klubba eller ett rökelsekar". Vi gå nu till den närmast följande Nr 4. Den är $1\frac{3}{4}$ aln hög och 1 aln 7 tum bred. Den är åtskild från Nr 3 ungefär 2 tum. Denna sten beskriver Sjöborg, på anført ställe, med följande ord: "här finnas tvenne cirklar med tvenne korsande diametrar, dem jag anser för hjul, föreställande stridsvagnar". Afståndet emellan ofvannämnda cirklar, det de äro hvarandra närmast, är 1 tum — hvardera cirkeldiametern håller $12\frac{1}{2}$ tum. Den följande Nr 5, som har lika höjd med Nr 4 och lika bredd med Nr 1, samt är utan synbar inskrift, slutar den venstra sidan. Grafvens bortesta ända utgöres, såsom synligt är, af en enda sten Nr 6, ungefär lika hög som Nr 5, men 1 aln 19 tum bred, hvilket mått således äfven utgör grafvens bredd; den saknar all inscription. Nu tager den högra sidan sin början med 7 och 8, af hvilka den förra ligger nederst vid grafvens botten och den sednare ofvanföre densamma uppe vid jordbrynet. Nr 7 kan man tydligen se är sönderstyckad, och håller såsom sådan 1 aln 6 tum i bredd och 20 tum i höjd. Emedan den till en del innehåller samma figurer som 4, kan den sednares förklaring äfven hänföras hit med tillägg: "äfven ser man här linier, som skulle kunna föreställa vägar och strömmar". Öfver denna sist anförda och beskrifna sten ligger Nr 8, som likaledes varit större, men blifvit styckad. Hvad figurerna på densamma beträffar, så gäller om dem detsamma, som ofvanför är yttradt om N:o 7. Nu följer N:o 9, som, varande ej fulla 2 alnar hög och 1 aln 8 tum bred, till en del tarfvar samma förklaring, som de tvenne nästföregående beskrifna stenarna, dock med detta lilla tillägg: "Här ser man äfven hästar och några oformliga drag". Längden af hvardera hästen är ungefär 9 tum, afståndet emellan de tvenne öfra dubbellinierna är 8 tum. Denna sten beskrifves af Holmberg (sid. 142) med dessa ord: "stenen är förmedelst en rad dubbla spets eller zigzagsirater afdelad i tvenne fält, i hvardera af hvilka vi upptäcka två djurbilder. Hvad slags djur man har velat afbildas, låter icke med säkerhet bestämma sig. Münter tror dem beteckna hästar och hela framställningen afse dels en kappridt, dels en strid mellan hästar." Nu komma vi till en stor sten N:o 10, lika hög som den nästföregående, men nära 2 alnar bred, dock utan all inscription. Härpå följer ett tomt rum, hållande öfver 1 aln i bredd, der förmodligen en sten är borttagen, och så hafva vi N:o 11, som är en aln och 6 tum hög och 45 tum bred, nederst. Den saknar, i likhet med åtskilliga af de öfriga, tydlig inscription, ehuru vi ej äro säkra på, att sådan der ej funnits, emedan några fördjupningar nästan tyckas antyda sådant. Denna slutar den högra sidan, som har en ungefärlig längd af $6\frac{1}{2}$ aln, hvaraf kan ses skilnaden emellan båda sidornas längd, hvadan åter kan slutas till ingångens ungefärliga bredd helst när man känner att N:o 12 eller

stenen vid grafändan till höger vid ingången är 1 aln 8 tum bred, den har ock en höjd af 1 aln 6 tum och saknar all inscription. En mängd gråstenar, lika dem, hvarmed högen är belagd och omsluten — en nästan oräknelig mängd större och mindre stenhögar omgifva nemligen densamma, särdeles åt ena hållet — synas på grafvens botten, i synnerhet vid ingången.

Äfven en mindre graf finnes uti högen något öfver 1 aln i rak linia från ingången till den större och märkvärdiga. Den mindre grafvens långsidor utgöras hvardera af blott en enda huggen sten, utan synbar inskrift, af hvilka den ena lutar temligen inåt. För öfrigt är den nästan fylld med sådana större och mindre gråstenar, som betäcka högen. Den mindre är endast $1\frac{3}{4}$ aln lång, och 1 aln 3 tum bred. Sådant var minnesmärkets utseende i Augusti 1849.

Sedan vi nu, som vi hoppas, gifvit läsaren en fullständig och någorlunda klar framställning af monumentets utseende, vilja vi i korthet anföra de förnämsta åsigter, som blifvit yttrade om detsammas tillkomst, hvarvid vi göra början med Lagerbring, såsom den, hvilken först afhandlat detsamma i sin Disputation de Monumento Kivikensi 1780. Af ristningarne på stenen N:o 3, om hvilka han i ofvannämnde afhandling § 6 yttrar: Cui nostrum Kivikanum currum cum Romanis bigis, quae in nummis, conferre voluerit, tantam inveniet similitudinem, ut ne ovum quidem ovo sit similius, har han tagit sig anledning att anse hela monumentet såsom ett verk af Romarne. I nyss citerade afhandling § 11 säger han nemligen: Summa denique commentariorum nostrorum eo redit, contigisse aliquando, ut classis Romana, vel ventis vel alio casu jactata, ad oram maritimam Scaniae adpelleret, et exscensione facta, proelium vel velitationem cum aboriginibus aut indigenis commissam, undique confluentibus tam viris quam mulieribus, ut peregrinos advenas atque ingratos hospites repellerent. Romanos vero, captis nonnullis tam viris quam feminis, superiores e proelio discessisse, hisque dimissis, et placatis incolarum animis, longiorem moram, tumenti sub aequinoctii sidere oceano, in terra traxisse, et duci forte mortuo, tumulum vegrandem erexisse, quem hic curis nostris illustrare voluimus.

Den anförda åsigten af Lagerbring kan ej göra fullt anspråk på trovärdighet, emedan den ej stödjdes af några rent historiska urkunder, utan kommer endast att få sitt rum inom det sannolikas område. Men hvarföre söka orsaken till det sällsynta minnesmärket hos de aflägsnaste folkslag och ej snarare i det landet, der detta finnes? "Visst är, säger Sjöborg (Se Inledning till kännedom af fäderneslandets antiquiteter sid 170), att dessa figurer alldeles icke äro i Göthisk utan helt och hållet i Romersk smak". Detta kunna vi ej medgiva, åtminstone ej utan till en viss del, ty yxformerna på en numera bortkommen sten, tyckas vara helt och hållet

Nordiska bilder, emedan yxorna voro ett de Göthiska stammarnas eget vapen, och förrän Romarne kommo i fejd med de Germaniska folken, lära de säkerligen ej känt detsamma. Låt för öfrigt vara, att någon eller några af de andra figurerna ej äro Göthiska, så — männe det väl var en sed hos de Romare att i högar eller rör och stenkummel begrafva sina döda? Besvaras denna fråga nekande, hvilket utan tvifvel är det rätta, så finner nog en hvar, att ingen Romersk hand rest detta minne åt Norden. Dessutom förmäler ingen Romersk författare någonting om sina landsmäns gemenskap med de på andra sidan Baltiska hafvet boende krigiska folkslagen, och hade Romare varit i Sverige och der segrat öfver landets innebyggare, hade deras, troligen ej ringa, anförare der dött och blifvit begrafven, skulle säkerligen denna lika ovanliga som äfventyrliga bragd af de återvändande högt upphöjts, och troligen skulle ej snillen saknats, som kunnat föreviga densamma. Af dessa skäl kunna vi ej anse Lagerbrings åsigt om monumentets tillkomst såsom den rätta.

Suhm åter anser att monumentet är uppfördt åt Ragnar Lodbroks son Ragnvald, som skall hafva stupat, då Ragnar skickade en här emot de upproriska Skåningarne, hvilka besegrades vid Hvitaby. I denna åsigt af saken instämmer också M. Bruzelius (se dess Sveriges Historia sid. 50). Sjöborg (se försök till en Nomenklatur för Nordiska Fornlemningar sid. 119) förenar sig med Suhm i afseende på monumentets tillkomst, men för att i någon mån hylla äfven Lagerbrings åsikt tillägger han om figurerna: "Någon närvarande Dansk eller Tysk tidens Artist, som rest och fått ett slags begrepp om Romerska triumftåg, kan då här med dessa figurer velat visa sin konst, tillfredsställa allmänna aktningen för den stupade, och fägna dess vålnad med föreställningen af odödliga bragder; ty såvida grafven var täckt, kunde ingen lefvande hafva nöje deraf; också äro dragen så lätt intryckta, att de tyckas gjorda endast för andar". Ehuru vi visserligen ej med några egentliga bevis kunna vederlägga nyss anförda forskares mening om de inristade figurerna, synes oss dock, äfven om vi gingo in på att ristningarne på stenen N:o 3 skulle föreställa ett Romerskt triumftåg, det vara föga sannolikt, att en "Dansk eller Tysk artist" skulle ens fått lof att "visa sin konst" med sådana figurers inristande, som för de öfriga voro alldeles okända; äfvensom vi ej kunna begripa hvad "fägnad" vålnaden skulle haft af dylika bilder; tvertom föreställa vi oss snarare, att vår kära Artist derigenom förorsakat vålnaden ett ej så ringa besvär, emedan denne fåfängt skulle bemödat sig att utleta, hvad de der af honom okända inhuggne figurerna kunde betyda. Vi taga nemligen för afgjort, att ingen af hären, om ej vår Artist, ifall han får räknas hit, haft reda på, huru ett Romerskt triumftåg såg ut, kanske knappast att något sådant funnits till. Tiden för Ragnar Lodbroks tukande af Skåningarne förlägges nemligen till år 750, och först senare gjorde